

בגיל עשר וחצי עזב דורון את ביתו רווי האלימות בקריית שמונה ובעידודה של אחות גדולה הוא עובר לקיבוץ כילד חוץ כדי להחליף מעמד חסר תוחלת.

בקיבוץ הוא חווה חוויות קשות. האלימות של אביו מתחלפת באלימות מילולית ופיזית קשה של ילדי הקיבוץ, שאינם מקבלים אותו כאחד משלהם.

במשך חמש שנים ארוכות מנסה הוא חש רחוק, מושפל ומגורש. מילד בעל כושר ביטוי שמפליא לשיר הוא הופך לנער שתקן ומגמגם. את זעמו הוא מורק בחונדלים חשאי כלפי רכוש הקיבוץ וכלפי הפוגעים בו. השנאה העצמית מכניסה אותו למעגל של הרס בלתי נשלט.

נקודת האור הגדולה בחייו היא יאיר רובין (קויה), מורה דרמה שפותח חוג בקיבוץ. שם פותח דורון לראשונה בחייו את צוהר ליבו ומבין שעליו לנוס על נפשו.

בעזרת אחותו הגדולה, שמבלה איתו חודש ושבע בזמן החופש הגדול בלימוד יום יומי שקרני, הוא מצליח לעבור את מבחני הכניסה לכפר הנוער הדיסי, שם הוא פורח מבחינה לימודית וחברתית וחוזר לשיר לאחר חמש שנות אום.

במאמצים כבירים דורון מצליח להתקבל לשירות בשייטת 13 ובקיבוץ לא מאמינים עד שהם רואים אותו משתתף בטקס סיום של קיבוצניק אחר. מבחינתו זהו טקס הניצחון על הקיבוץ.

לאחר השחרור מהצבא דורון עובר כמורה בפנימייה ומחליט לעזוב את הארץ כדי לעשות סדר במחשבותיו. חמש שנים הוא מסתובב בתאילנד, נפאל, אוסטרליה ויפן אך דומה כי בכל מקום שאליו הוא הולך אינו מוצא מנוחה לנפשו.

באירוע מלא אור בבית קברות, שבו נהג להתבודד ולחמוק מילדים מכים בקיבוץ, חווה דורון הארה והבנה שיצליח בחייו. הוא נודד לחקיש את חייו לילדים סובלים כמו זה שהיה בעצמו, ואת הנדר הוא הוא מגשים עד עצם היום הזה.

עם חזרתו ארצה הוא עובר מסע פסיכולוגי, מצליח בלימודיו, עושה חיל בעבודתו כמחנך וזוכה בפרס מכובד.

כיום דורון נשוי עם שלושה ילדים ועובד כמורה לעברית בחברה הערבית, שם הוא מרגיש שוב "ילד חוץ" אבל הפעם הוא אהוב ומקובל, כמי שמצא את "קיבוץ גן העדן" בתוככי החברה הערבית בארץ ישראל.

ילד חוץ

דורון שריפי

2022
מנדלי
מנחם ספרים
www.mendele.co.il
בית מודל לזכרון 88 ש"ח

A Child from the Outside
Doron Sharifi (Shariki)

עורך הספר: אורי בלסם

איור עטיפה: ג'ודי קראוז
עיצוב עטיפה: עינת פרלמן רוגל
הפקה: מנדלי ספרים אלקטרוניים בע"מ

מנדלי
מוכר ספרים ברשת

מהדורה ראשונה 2022

© כל הזכויות שמורות למחבר
דורון שריפי
טלפון: 0544449362
מייל: doronsharifi@gmail.com

טקסט לגב הספר

בגיל עשר וחצי עוזב דורון את ביתו רווי האלימות בקרית שמונה ובעידודה של אחות גדולה הוא עובר לקיבוץ כילד חוץ כדי להיחלץ מעתיד חסר תוחלת.

בקיבוץ הוא חווה חוויות קשות. האלימות של אביו מתחלפת באלימות מילולית ופיזית קשה של ילדי הקיבוץ, שאינם מקבלים אותו כאחד משלהם.

במשך חמש שנים ארוכות מנשוא הוא חש דחוי, מושפל ומנודה. מילד בעל כושר ביטוי שמפליא לשיר הוא הופך לנער שתקן ומגמגם, את זעמו הוא פורק בוונדליזם חשאי כלפי רכוש הקיבוץ וכלפי הפוגעים בו. השנאה העצמית מכניסה אותו למעגל של הרס בלתי נשלט.

נקודת האור הגדולה בחייו הוא יאיר רובין (קויה), מדריך דרמה שפותח חוג בקיבוץ. שם הוא פותח את צוהר ליבו לראשונה בחייו ומבין שעליו לנוס על נפשו.

בעזרת אחותו הגדולה, שמבלה אתו חודש ושבע בזמן החופש הגדול בלימוד יומיומי שקדני, הוא מצליח לעבור את מבחני הכניסה לכפר הנוער הדסים, שם הוא פורח מבחינה לימודית וחברתית וחוזר לשיר לאחר חמש שנות אלים.

במאמצים כבירים דורון מצליח להתקבל לשירות בשיטת 13 ובקיבוץ לא מאמינים עד שהם רואים אותו משתתף בטקס סיום של קיבוצניק אחר. מבחינתו זהו טקס הניצחון על הקיבוץ.

לאחר השחרור מהצבא דורון עובד כמדריך בפנימייה ומחליט לעזוב את הארץ כדי לעשות סדר במחשבותיו. חמש שנים הוא מסתובב בתאילנד, נפאל, אוסטרליה ויפן אך דומה, כי בכל מקום שאליו הוא הולך אינו מוצא מנוחה לנפשו.

באירוע מלא הוד בבית הקברות, שבו נהג להתבודד ולחמוק מילדים מכים בקיבוץ, חווה דורון הארה והבנה שיצליח בחייו. הוא נודר להקדיש את חייו לילדים סובלים כמו זה שהיה בעצמו, ואת הנדר הזה הוא מגשים עד עצם היום הזה.

עם חזרתו ארצה הוא עובר מסע פסיכולוגי, מצליח בלימודיו, עושה חיל בעבודתו כמחנך וזוכה בפרס מכובד.

כיום דורון נשוי עם שלושה ילדים, מורה לעברית בחברה הערבית, שם הוא מרגיש שוב "ילד חוץ" אבל הפעם הוא אהוב ומקובל, כמי שמצא את "קיבוץ גן העדן" בתוככי החברה הערבית בארץ ישראל.

פרולוג אור בבית קברות

בגיל עשר וחצי, שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים, עברתי לבד לקיבוץ מביתי, שבשיכון ג' בקרית שמונה. חמש שנים ארוכות בקיבוץ עיצבו את חיי בעצב. הרגשתי שזו תקופת חיים אינסופית. שנות המלחמה שלי שהפילו אותי לבור של ייאוש, שממנו כבר שנים רבות אני נאבק לטפס ולצאת. עד היום אני נושא את עיני לשמיים כדי לחפש את הבורא ולשאול אם הוא ומלאכיו עדיין איתי.

אהבתי לשוטט בפרדסים בשעות אחר הצהריים, רחוק מכולם, עטוף בשקט מחריש אוזניים כשבראשי מתחוללת מלחמה. הפסקתי ללכת אל "משפחתי המאמצת" והסתובבתי בשבילי המוסד החינוכי השוממים ללא יעד או מטרה. לא היה לי לאן להימלט ויותר מכל פחדתי להיתקל באנשים ולספוג ביקורות ומבטי לעג.

יום אחד, כשהרגשתי שאני כבר לא יכול לשאת את הקרבה לבני אדם, מצאתי את עצמי צועד עם רדת החשיכה אל בית הקברות. שעות ארוכות ישבתי שם בשקט מוחלט, מביט על הקברים ועל צמרות העצים, הנעות ברוח חרישית ולא לגמרי מסתירות את אור הירח המבצבץ ומאיר בחיורון את הקברים שמסביבי. איך הגעתי לכאן? למה אני לא אוזר אומץ ובורח? איך אצליח לחלץ את עצמי מהביצה שלתוכה אני שוקע? האם לא מוטב לי להצטרף אל המתים ולנוח עימם לעד?

עצבות גדולה מילאה אותי. הדמעות נתקעו בגרוני החנוק. גופי התכווץ בכאב שהלך והחמיר וראשי איים להתפוצץ. מילים החלו להדהד במוחי ונפלטו מפי בלי מחשבה. הייתי באגרופים בספסל העץ ולא חשתי כאב. רק זעם ותסכול.

מה יהיה איתי... מה יהיה...? זעקתי. אני לא יכול להמשיך כך! אני לא רוצה להישאר בקיבוץ הזה! אני שונא אותם, שונא את הרשעים! לא רוצה למות כאן... לא רוצה!

עברתי לבכי ללא קול וכבר חשבתי לעצמי שאולי הכי טוב שאסיים את חיי ובכך אעניש את כולם. אבל לפתע עבר בי רטט שלא הבנתי את פשרו. גל של חום פגע בי כברק, הציף את גופי והחליף כהרף עין את הייאוש באנרגיות שלא הכרתי.

הרוח ליטפה את שיערי ולחשה אלי, "הכל יסתדר דורון. אתה תצא מכאן. אתה עוד תהיה מאושר...."

הבנה עוצמתית ומחבקת נחתה עלי ממקום לא מוכר. האמנתי בכל ליבי למסר שחלחל לתוכי. קפצתי משמחה ורצתי בין הקברים לקבל את חיי בחזרה. הבטתי אל על, חייכתי אל אלוהים חיבוקי את מלאכיו וידעתי, שקרן אור של הוד והודיה נשלחה מלבי אל הרוח.

הרמתי את ראשי אל האינוסוף ונשבעתי, שאם אצליח להיחלץ מהמלכודת חי ושלם, אמצא נתיבים מלאי אור ואקדיש את חיי לילדים, שלא יסבלו כמוני.

ההארה הזאת ליוותה אותי גם אחרי אותו לילה מלא הוד. ההבטחה שאהיה מאושר העניקה לי ביטחון בשעותי הקשות.

פרק 1 ילד לא נחנך

השכנים גיחכו כשאחיותי ואחי הגדולים חלמו בקול על היום שבו נברח מקרית שמונה. "גם אתם תחזרו. מפה אף אחד לא מצליח לצאת. כולנו ניקבר ונירקב כאן."

אבל אני עפתי רחוק אל עבר ההרים שהקיפו אותנו. מעל לעמק החולה הירוק ולקיבוצים מדושני העונג, אל פסגות הרי הגולן והחרמון המושלג. מעל האויבים מסוריה, ירדן ולבנון עפתי אל השלווה.

גרנו בשיכון גימל, בקצה המערבי של העיירה. מול נוף אינסופי שלא חיפה על תחושת המחנק. מעלינו נישאו הרי נפתלי השחורים, שצוקים ענקיים שובצו בהם, והתחברו לקו אופק גבוה, שמאחוריו המטיר האויב פצצות שיוצרו באימפריה הסובייטית.

עמק החולה שמרחביו נפרשו מתחתינו המשיך אל הגולן, והמבט טיפס עד לחרמון המושלג, הנוגע במרומים. העולם נראה לי עגול. חשבתי שאנו חיים בתוך כדור ענקי כעוברים ברחם אימם. נותרתי פעור פה כשגיליתי בגיל ארבע כי העולם הוא אכן עגול, אבל אנו חיים על הכדור ולא בתוכו.

ערב אחד, בקיץ של 1974 בסוף כיתה ה', הובילה אותי אחותי הנערצת תמר, שהייתה גדולה ממני בשלוש עשרה שנים, אל החצר והצביעה אל הגולן והחרמון השרויים בעלטה. "אתה רואה, דורון, שם... האורות המנצנצים? אלה האורות של הקיבוצים. ושם, בקיבוצים, חיים את החיים הטובים. שם אז ארץ ישראל היפה. יש שם קיבוצניקים אשכנזים שהם אנשים טובים וחכמים."

שתקתי. ידעתי למה היא מתכוונת. היא ואחותנו שולה חלמו לחיות בקיבוץ והרבו לדבר בשבחי הקיבוצים ולתאר לנו, האחים, את יופיים של היהודים הבלונדינים, בהירי העור. ולא פעם ראיתי אותם מרחוק. חבורות של ילדים שמדריכים מקיפים אותם מכל עבר. ילדים יפים ובהירים, עם לחיים אדומות כמו באגדות המצוירות. מבוהלים וצמודים זה לזה כעדת פינגווינים צפופה, מאחור חומת המגן של המדריכים. רציתי להיות ביניהם. כעסתי על כך שאלוהים העניק להם הכול ולנו לא הותר כלום.

שוב ושוב חזרו ואמרו האחיות לכל שישה הבנים, "שלא תעזו להתחתן עם פרסיות, שמעתם? וגם לא עם מזרחיות. רק עם אשכנזיות! והקיבוצניות הן הטובות מכולן."

תמר המשיכה לשכנע אותי. "אתה ילד חכם, דורון. אסור לך להישאר כאן, בשכונה הזאת ובבית הזה. פה המצב רק ילך ויחמיר. אתה צריך לחיות בקיבוץ. יש שם אנשים נפלאים. יהיו לך חברים וחברות אירופיים מודרניים. תוכל ללמוד לנגן בפסנתר ולהצליח בחיים. בקרית שמונה אין לך עתיד. בקיבוצים יש בריכה ענקית, דשא, ירקות בין גינות פורחות והאוכל... וואי, וואי, וואי, האוכל מדהים. שלוש ארוחות ביום במסעדה ענקית עם מלא סוגים של אוכל. ואפשר לאכול כמה שרק רוצים. מלא רגליים של עוף וקציצות בשר... מלא."

"באמת, ככה חיים בקיבוצים?" נדהמתי.

"כן, בטח! הם הקימו את המדינה הזאת. בזכותם עלינו לארץ. הם האנשים הכי מיוחדים בעולם. וגם המושבניקים מיוחדים אבל הקיבוצים... זה ליגה אחרת. תאר לך שהיינו נשארים בפרס והיינו חיים כמו פרימיטיביים. מזל שעלינו לארץ. ממש מזל גדול, לא? אז נו, מה אתה אומר? אתה רוצה לחיות בקיבוץ?"

הסכמתי איתה אבל נאלמתי דום. קפאתי במקומי. רציתי לחיות בגן העדן הקיבוצי שתיארה ומנגד לא רציתי לעזוב את הבית, למרות המצב העגום.

תמר חזרה וביקשה תשובה בעוצמה גוברת והולכת. "נו, אז מה אתה אומר...?"

לא רציתי לאכזב אותה. היה לי חשוב שתהיה מרוצה מאחיה הקטן ותתגאה בו. כמו במקרים שבהם רצתי אל אחיותי הגדולות עם תעודת שלישי מוצלחת והתקבלתי בנשיקות עוצמתיות וצ'קגול כואב (צ'קגול: צביטת לחי בעוצמה שגוברת כמידת האהבה המובעת).

"טוב... כן... אני רוצה ללכת לקיבוץ," עניתי בהיסוס ובתקווה לעבור לקיבוץ קרוב לבית, עם אחי הקטן וחברי הקרוב, רונן.

"יופי". היא פרשה ידיים ועטפה אותי בחיבוק ממושך בלי לראות את פני המבוהלים.

לאחר שהסכמתי לעבור והרעיון אף הלהיב את דמינו, לקחה אותי תמר בבוקר יום ראשון, בבהילות מחשידה לפני שאתחרט, אל משרדי עליית הנער. המסע הארוך החל באוטובוס ישן ומקרע, אפוף עשן סיגריות סמיך, שגרם ללא מעט נוסעים להקיא מעומק נשמתם את כל מה שהעמיסו במהלך השבת. מותשים אך נרגשים הגענו לבסוף לתל אביב, העיר המודרנית והגדולה שעליה שמעתי רבות והסתקרנתי מאוד לראותה סוף סוף.

בדרכנו הנחתה אותי תמר איך להרשים את המאבחת. לא ממש הבנתי למה התכוונה כשאמרה, "המאבחת הפסיכוטכנית, שהיא גם פסיכולוגית, תבחן אותך." כל מה שקלטתי היה שאני צריך להרשים מישהי חשובה, "כמו שאתה יודע."

"דורוני, אתה חייב להצליח בבחינות כדי שישלחו אותך לקיבוץ הכי טוב," הוסיפה וקולה הנרגש העיד על חשיבות האירוע.

מימי לא ביקרתי בקיבוץ ולא ידעתי לאן תמר רוצה לשלוח אותי. הבטחותיה ששם יהיה לי "הכי טוב בעולם," עודדו והפחידו אותי בו זמנית. הבנתי שאת המשימה הזאת עלי לבצע לבד, ללא עזרתו של רון הקטן, שנהג להצטרף לניסיונותי להצחיק ולבדר אורחים ושכנים.

הגענו לבניין גבוה ובפעם הראשונה בחיי נכנסתי למעלית, שהעלתה אותנו במהירות לקומות העליונות. נפעם מהחווייה המרגשת צעדתי עם תמר במסדרונות ארוכים, מוארים באור ניאון לבן, אל חדרה של הפסיכולוגית. את פנינו קיבלה בחביבות אישה בהירת עור ונעימת סבר. היא שאלה אין ספור שאלות והציגה בפני ציורים ותמונות, שעליהם סיפרתי לה סיפורים ותיאורים שהדהימו אותה. חיוך התפשט על פניה.

מתגובתה הסקתי שעמדתי במשימה שהטילה עלי תמר. הצלחתי להצחיק ולהרשים אותה כפי שנתבקשתי ואכן, הפסיכולוגית הנרגשת יצאה למסדרון וקראה אל תמר בשמחה גלויה, "תשמעי, תמר, אני חייבת לומר לך שהאח שלך, דורון, הוא ילד מחונן!"

"מה... מחונן? מחונן? מה את אומרת? איזה יופי..." שמחה אחותי וצבטה אותי בעוצמה גדולה מהרגיל עד שכמעט תלשה לי את הלחי. רגלי ניתקו מהרצפה.

"תמר די עם ה'ג'גול! זה כואב!" זעקתי תוך כדי ששפשפתי את הלחי הבורעת ושמחתי בשמחתה. "ידעתי שאתה מחונן. ידעתי, ידעתי..." המשיכה להתפעם מהבשורה.

לא הבנתי בדיוק מה זה "ילד מחונן" אבל שמחתי לגלות שאני כנראה משהו מיוחד.

"אם דורון הוא כזה מחונן כדאי שיגיע לקיבוץ הכי טוב שיש, לא?" שאלה תמר והפסיכולוגית הסכימה איתה ללא היסוס. הן נראו כמו זוג חברות שמכירות זו את זו שנים רבות, מאוחדות באושר על שהן עומדות לשלוח אותי אל חיים טובים יותר.

"תראי, תמר, יש את גן שמואל, שזה קיבוץ ממש מצוין. אחד הטובים שיש. לדעתי, שם הוא צריך ללמוד," אמרה המאבחת. "העניין שהוא יצטרך לגור בקיבוץ להבות חביבה שנה אחת לפחות, כי בגן שמואל לא קולטים ילדי חוץ בכיתה ו' אלא רק מכיתה ז'. אבל אין לך מה לדאוג. גם ילדי להבות חביבה לומדים בגן שמואל. אני רק צריכה לברר איתם שזה בסדר ותיסעו לשם."

"יש סיכוי שהם לא ירצו?" שאלה תמר בחצי חיוך.

"מה פתאום? מאז שבן גוריון ירד חזק על הקיבוצים הם כבר קולטים ילדים מזרחיים. חוץ מזה, הם גם מקבלים מאיתנו כספים. אל תשכחי שהם, את יודעת, אוהבים כסף!"

הקשבתי בקשב רב לשתיים שתכננו ביחד את גורלי. קלטתי כל הבעת פנים, כל פיסת מידע, וניסיתי ליצור תמונה ברורה ככל האפשר מהפאזל המורכב.

מיד לאחר שהן גמרו את כל התיאומים נסענו מתל אביב לתחנה המרכזית של חדרה ומשם, באוטובוס ישן, ללהבות חביבה. בדרך הסבירה לי תמר שבעצם הרווחתי שני קיבוצים. באחד אני אגור ובשני אלמד.

הגענו לקיבוץ שבו רק אגור ואישן. את פנינו קבלה אישה לא שמחה, שהסבירה לקונית שכל הילדים נמצאים כעת בגן שמואל ולשם, בעצם, אנחנו צריכים להגיע.

"אבל בעליית הנוער אמרו לנו להגיע קודם לכאן, ללהבות חביבה..." התנצלה תמר.

"כן, נכון, אבל כולם נמצאים עכשיו בגן שמואל.

נו... טוב... זה לא משנה, ענתה האישה. "בואו, אראה לכם את החדר שבו יגור הבן שלך. הוא יכול להשאיר את התיק שלו על המיטה. מה, זה כל מה שהבאתם? לא נראה לי מספיק," אמרה בפסקנות.

"הוא לא הבן שלי, הוא אחי הקטן," תיקנה אותה תמר בזהירות בפנים נפולות. אבל לא נראה שהאישה שקראה לעצמה "המטפלת של קבוצת אורן" לא שמעה אותה. היא רק הניעה את ראשה לצדדים כמנסה לשחרר לחץ באוזניים, כמו שעושים בירידות החדות מצומת עמיעד לצומת כפר נחום.

אחרי שראיתי את החדר שבו אישן עם עוד שלושה ילדי קיבוץ נחמדים, שעוד לא הכרתי, מיהרה איתי תמר לשער הקיבוץ לתפוס אוטובוס נוסף, לגן שמואל. קיוויתי להגיע לקבלת פנים יותר שמחה שהרי הפסיכולוגית אמרה, שזה הקיבוץ הכי טוב במדינה.

האוטובוס בושש להגיע והחום הרב גרם לנו סחרחורת. תמר נלחצה כי הייתה חייבת להגיע בזמן לאוניברסיטה בירושלים. צפיתי באחותי כשניסתה לעצור טרמפים בפנים זעופות. "תחייכי, תמר," הצעתי כשראיתי שאף מכונת לא עוצרת. היא חייכה כהצעתי ומכונת גדולה עצרה לפנינו מיד.

בדרך סיפרה תמר שאני ילד מחונן, ושאני צריך להגיע לגן שמואל לפגוש את הכיתה שבה אלמד. הנהג, איש מבוגר עם שפם עבות וכובע מצחייה מאובק הקשיב ולבסוף אמר בקול רפה, "אוריד אתכם בכניסה לגן שמואל ואני מאחל לכם שהכול יהיה בסדר אבל רק תגיד לי, למה לשלוח את הילד דווקא לגן שמואל, ועוד בגיל כל כך צעיר?" הוא הפנה אלי מבט של צער. "לא עדיף קיבוץ בגליל, שיהיה קרוב לקריית שמונה?"

"תבין," התנצלה תמר "המאבחת הפסיכוטכנית בעצמה אמרה שהכי טוב לו להיות בגן שמואל כי הוא מחונן, הוא יגור בלהבות חביבה ורק ילמד בגן שמואל, אתה מבין..."

האיש לא הבין ואני הסכמתי עם אחותי החכמה, שיודעת מה הכי טוב עבורי, שהרי ילד מחונן צריך להיות בקיבוץ הכי טוב בעולם ולא שאתבזבז בקיבוץ סוג ב' או שאתקלקל בשכונה ואהפוך ל"ילד רחוב".

הכביש המוליך לגן שמואל היה ארוך ומתיש אך תמר צעדה במהירות ואני רצתי אחריה. בכניסה פגשנו אישה מבוגרת שגם נראתה לי לא שמחה.

"שלום גברתי, אולי את יודעת היכן חברת הילדים?" שאלה תמר בנימוס רב, בנימה שבה כבר שמעתי אותה לא פעם מחקה את דיבורם של קיבוצניקים ומושבניקים.

האישה סקרה אותנו מכף רגל ועד ראש אך עבר זמן מה עד שהואילה לענות בנוקשות, "שם!" והצביעה מהר אל מאחורי גבה. לא הבנתי למה היא כועסת עלינו.

"תמר, האישה הזאת לא נחמדה," הערתי בתקווה שתתחרט ושנחזור כבר הביתה.

"מה פתאום, היא אישה מאוד נחמדה. זה רק שהקיבוצניקים הם אנשים קצת רגישים," הסבירה בלי לעודד אותי כלל. עוד כמה "רגישים" כיוונו אותנו עד שהגענו לקבוצת מעיין בחברת הילדים. נכנסנו למבנה ארוך, שהיו בו חדרים ריקים רבים שבכל אחד מהם ארבע מיטות מסודרות בפינות.

"שלום, זו קבוצת מעיין?" שאלה תמר מישהי שניקתה את המטבח ונראתה גם "רגישה" וגם לא נחמדה.

"כן, מי אתם? מה אתם עושים כאן?" שאלה בבהלה כאילו פרצנו לביתה כגנבים.

"אה... אני תמר וזה דורון. הוא מתחיל ללמוד כאן היום. אמרו לי בעליית הנוער שהוא ילמד בקבוצת מעיין אבל יחזור ללהבות חביבה... הוא לא יגור כאן אלא רק ילמד..." המשיכה תמר לדווח בנימוס הקיבוצניקי המעושה שלה, שלא נראה מועיל במיוחד.

"אני לא יודעת על זה כלום," המשיכה האישה להתנער מההכרה בנוכחותנו. "דברי עם המחנכת, נירה שלח. אני לא מבינה כלום מכל הסיפור הזה. בחיי, כמה שטויות..."

"והיכן המחנכת והחברים של דורון?" שאלה תמר בהיסוס.

"שם!" הרימה המטפלת את ידה בתנועה חדה כמו מורה כועסת, שמראה לתלמיד שסרח את הדרך החוצה, "בגן הירק וזהו!"

תמר משכה מהר את ידי כדי שלא איבהל מהנחמדות היתרה של המטפלת ויצאנו חיש-קל לחפש את גן הירק. בדרך שתקנו וסימני שאלה החלו לחרוץ את מצחה של תמר. "למה כולם כועסים עלינו?" שאלתי על סף בכי. תמר נשמה עמוק ובסבלנות טעונה הסבירה לי שוב שהקיבוצניקים הם רציניים ורגישים.

"הם לא חייבים לצחוק כמו הפרחות בשכונה. הם אנשים מתורבתים ואיכותיים. תיכף תפגוש את החברים החדשים שלך ויהיה לך טוב. הילדים הקיבוצניקים נחמדים, אל תדאג," אמרה, אבל אני דאגתי והשתרכתי מאחור עד שפער גדול נפער בינו.

"נו, בוא כבר, אנחנו צריכים להגיע לגן הירק," האיצה בי ואני לא הבנתי מה זה הירק הזה ולאן הולכים.

בהמשך ראיתי לפני חבורת ילדים, רובם בהירים ובלונדינים, חלקם משחקים עם כבשים ועזים וחלקם רוכנים לטפל בערוגות של צמחים.

נכנסנו לגן הירק ותמר אמרה לי מיד, "הנה הם. לך, לך לשם. תכיר את החברים שלך, לך לשחק איתם. אלה ילדי קבוצת מעיין. איזה יפים הם... י... כמה חמודים, יאללה, לך, לך," האיצה בי והדפה אותי לעברם.

הגיע הרגע, חשבתי לעצמי והתקרבותי לאט אל חבורת הילדים, שנראו גדולים וגבוהים ממני. חשבתי שזה לא הוגן, כי התחלתי את כיתה א' בגיל חמש אז ברור שהם יהיו יותר גדולים. כמוהם ליטפתי את הכבשים. רצתי אחרי עז שחורה אבל כולם ברחו ממני, גם העזים. הלכתי אחריהם, דבק במשימת להתחבר עם כולם כי כמו שתמר הבטיחה לי, הילדים בקיבוץ מלאים באהבה, "לא כמו הברברים בשכונה, שזורקים אבנים על חתולים וילדים."

"די! מה אתה רוצה מאתנו? עזוב אותנו, לך מכאן, אוף, איזה ניג'ס זה... ממש עלוקה..." שמעתי אותם ממלמלים בלי להביט בעיני בעת שנמלטו ממני. שלחתי מרחוק מבט אל תמר והרמתי ידיים לסמן שאני לא מבין מה קורה פה. רציתי לחזור אליה אבל היא סימנה לי בתנועות ידיים מהירות להמשיך ולא להרפות וחייכה חיוך מוזר על שהצליחה להביא אותי אל גן העדן.

אישה עם שיער שחור קצר וחיוך רחב מיהרה לעברי ונראה שנזעקה להציל אותי.

"שלום, שלום, אתה בטח דורון..."

תמר הגיעה בריצה. "שלום אתה בטח נירה שלח, המחנכת של דורון. אני תמר, אחותו. הגענו מלהבות חביבה," אמרה וניכר על פניה, שהוקל לה עם הגעת המושיעה וההתקרבות ליעד הנכסף.

"כן, אני נירה. שלום לכם. בואו נלך לרגע הצידה ונדבר," הציעה המחנכת הנחמדה והרחיקה אותנו מילדי מעיין.

"תמר, את צריכה להבין. לא באים לילדים ככה, ישירות. הם פשוט לא רגילים לזה. זה חייב להיות איטי והדרגתי. הילדים האלה לא קלטו מעולם ילד חוץ עירוני. הם לא מכירים את מה שקורה בחוץ וזה ייקח זמן. הם גדלו ביחד מהסיר, את מבינה? אני מציעה שנלך לקבוצה ונשוחח..."

"אני מצטערת, אני חייבת ללכת", התנצלה תמר. "אני ממחרת לירושלים, לאוניברסיטה." נירה הביטה בה במבוכה כשרכנה ללחוש לי "תתנהג יפה דורון. תהיה ילד טוב. תשמח, תשמח שהגעת לכאן. תאמין לי, יהיה לך טוב פה ואבוא לבקר אותך. אל תדאג, יהיה בסדר." היא העניקה לי נשיקה חטופה ומיהרה לברוח.

"תמר! תמר! רגע! חכי! אל תשאירי אותי כאן!" צעקתי ורצתי אחריה. היא הסתובבה ובלמה אותי במבט חמור. "לך לשם, שמעת אותי? לך! אני מאחרת ללימודים! אני אבוא לבקר, לך!" נזפה בי ונעלמה בין העצים הגבוהים.

עמדתי ללא ניע. לבי פעם מהר כשפחד משתק מזדחל אל גופי. "אני לבד", לחשתי לעצמי ודמעות החלו להיקוות בעיני. יד רכה הונחה בעדינות על כתפי.

"בוא דורון, תהיה איתי. אני יודעת שקשה לך."

הבטתי בעיניה הטובות של נירה המחנכת, שלבה היה רחב לא פחות מכפי שתיארו אחיותי בדברי ההלל לקיבוצניקים שהרעיפו עלי במשך השנים. צעדתי לצדה לאט ובמבט מושפל. ידה נחה על כתפי ושיככה מעט את האימה. כך צעדנו מגן הירק אל בית הילדים. כשכולם השתעשעו בחצר נירה הראתה לי את כיתת הלימוד והסבירה, שכל קבוצה לומדת בכיתה משלה, הצמודה ל"בית" שבו הילדים גרים וישנים. הכול נראה שונה ממה שהכרתי עד כה בקריית שמונה שם למדו במבנה גדול עם עשרות כיתות ומאות ילדים רועשים שרבים ומרביצים.

בקבוצת מעיין היו בסך הכול ארבעה עשר ילדים וילדות, שקטים ורציניים, כולל חגי מלהבות חביבה שבכלל לא התייחס אלי. הופתעתי לגלות שהם בכלל לא גרים עם הוריהם. שמחתי על כך שלפחות בכך אהיה שווה לכולם.

לאחר מכן הציגה אותי נירה בפני בלה, המטפלת הזמנית. "כן, כן, כבר הכרתי אותו ואת האחות שלו..." מלמלה. הזלזול שבקולה פגע בי כחץ. לא הבנתי למה היא שונאת אותי בלי להכיר אותי בכלל.

נירה קראה לכל ילדי הכיתה כדי להציג אותי בפניהם. "ילדים חמודים, אני רוצה להכיר לכם ילד חדש בכיתה. שמו דורון שריקי והוא ילד חוץ, שהגיע מהעיירה הצפונית קריית שמונה. דורון יגיע לקבוצת מעיין עם ילדי להבות חביבה, שבאים ללמוד בחברת הילדים."

"אמרת לנו שיגיע ילד מחוץ, קבל ילד גדול וזעוף פנים."

מה הביטחו להם? מה זה מחוץ לעזאזל, אם לפחות היו מסבירים לי הייתי מנסה להתנהג ולדבר כמו שמחוננים מתנהגים.

נירה הסבירה שתהיה לכולם הזדמנות להכיר אותי והתחילה ללמד את מה שתכננה. אף אחד לא הקשיב לה. כמעט כולם נעצו בי מבטים חודרים ואני ניסיתי לחייך בתגובה ולחפש עיניים טובות שאוכל להתחבר אליהן. רק ילד אחד, שחור שיער, חייך והרים יד לשלום.

בהפסקה הבנים שיחקו כדורגל. לא אהבתי את המשחק הברוטאלי שהכרתי מהשכונה. וגם לא את קשקושי הסרק על הפועל או בית"ר. מגרש הכדורגל העירוני בקריה היה גדוש במתח, ריבים, וקללות על החלטת של שופטים או פספוס של שער, כשקליפות של גרעיני חמניות נושרות מפי המפצחים הצורחים ונערמות לרגליהם כשטיח אפור.

ביקשתי להצטרף לאחת הקבוצות והם המשיכו לשחק ולא התייחסו, כאילו הייתי בלתי נראה. עמדתי מולם וחיכיתי. "תעוף מפה שחור מכוער!" קרא לעברי ילד מגודל תכול עיניים. "אתה ילד חוץ לא נחוץ", הוסיף ברשעות.

הזדעזעתי. מימי לא קראו לי שחור מכוער. תמיד אמרו לי שאני "יפה תואר לא פחות מהאשכנזים." לא הבנתי למה הוא אומר שאני ילד לא נחוץ. רציתי לברוח ללהבות חביבה, אל חדרי החדש והתיק שלי שמחכה על מיטתי. אולי שם הם יהיו יותר נחמדים.

"כולם לשטוף ידיים ופנים ולהגיע לארוחת צהריים", קראה המטפלת. במטבח הגדול היו כמה שולחנות עץ מרובעים שעליהם נח מגוון של מאכלים צבעוניים כמו שהבטיחה תמר. בלה אחזה במגש עמוס כל טוב ושאלה אותי, "עוף או קציצות בשר?"

רציתי את שניהם אבל לא העזתי לבקש.

"כן, מה אתה רוצה?" שאלה בקול תקיף יותר.

"אה... לא משנה לי," עניתי בקול חלוש.

"לא משנה לי זו לא תשובה. תבחר עכשיו!"

פחדתי ממנה. מבטים ננעצו בי. פרצופים קומטו בסלידה.

"בסדר... עוף," עניתי בהיסוס ונתח עוף עסיסי הונחת על צלחתי. לא האמנתי למראה עיני. שוק וירך במנה אחת! בבית אכלנו רק כנפיים, גרונות ורגליים, כולל ציפורניים, והנה לפני כרע עוף שמן ועסיסי!

אחזתי את העוף בשתי ידי ואכלתי בהנאה שנקטעה מיד. כולם צחקו והצביעו עלי. מה עשיתי? למה הם צוחקים? נעם בן עוזר, הילד שנפנף לי לשלום בכיתה, הרים סכין ומזלג וסימן לי להביט סביבי ולראות, שכולם משתמשים בסכין ומזלג כדי לטפל במיומנות מקצועית במה שהונח להם בצלחת. בלה הגיחה מאחורי והדגימה. "אצלנו לא אוכלים בידיים כמו המזרחיים. הנה, תראה, כך אוכלים. סכין ביד ימין ומזלג ביד שמאל."

היא אחזה בכפות ידי האוחזות בסכין והחלה לחתוך נתחי עוף, לנעוץ בהם את המזלג להוביל אותם אל פי. לא הבנתי למה המזלג חייב להיות ביד שמאל ולמה בלה צריכה להאכיל אותי כמו תינוק. רציתי שהאדמה תפער את פיה ותבלע אותי.

לא אהבתי בכלל את זו שמתקראת "מטפלת" וחשבתי שאם אבא שלי היה רואה איך היא מתנהגת אלי, הוא היה רודף אחריה בכל הקיבוץ, מחטיף לה סטירת לחי מצלצלת ומקלל אותה כמו שצרח על השכנים שממול חלוננו, שנהגו לקשור את הפה של הסבתא הזקנה שלהם ולהשאיר אותה על המרפסת, לבכות ולגעות שעות על שעות, עד שדמו של אבי התרחח. "תיקחו אותה לביט שלכם, למה היא בִּמְרֶפֶסֶת, עושה לנו רעש עָאא... עָאא! איזה נבלות אתם! ככה עושים לאישה זָקָנָה...?" ואז השכנה פתחה את פיה לענות בהתאם ומהר מאוד התלקחה מהומה. אבי רץ עם קלשון אל פתח ביתם ושכנים חסונים אחזו בכוח עד שווריד זרועותיהם התנפחו לנגד עיני. השכנה האמיצה עמדה מולו בלי לזוז כשחודי הקלשון כמעט ננעצים בה. הבטתי בפניה ונמלאתי הערכה על שהעזה לעמוד מולו.

ניסיתי לאכול כמו כולם ללא הצלחה רבה. לבסוף השתמשתי במזלג בידי הימנית כדי לאכול את הפירה הטעים ואת נתחוני העוף שהמטפלת חתכה. הטעם היה נפלא. האוכל הטעים ביותר שאכלתי מימי. יכולתי לאכול עוד ועוד אך מבטיהם של הילדים גרמו לי לנסות שוב את השימוש בסכין ובמזלג. לא הצלחתי לשלוט בסכין, שנפלה מידי שוב ושוב. לבסוף התייאשתי וויתרתי על המשך הארוחה.

"תאכל עד הסוף, דורון. אצלנו לא משאירים בצלחת. בְּבִיאפְּרָה יש רעבים ואתה זורק?" קראה בלה במבטא מוזר, שהזכיר לי את השכנים הרומנים שלנו בשיכון.

"אין לי תיאבון," עניתי בהפגנתיות.

בלה ביטלה את תשובתי בתנועת יד, מלווה בפליטת אוויר מבין שפתייה הדקות, וניגשה לשטוף את ערמת הכלים שהונחה בכיור הכי עצום שראיתי בחיי.

כולם יצאו לחצר ואני נותרתי בכיסא, מתקשה להיפרד מהצלחת. נעם ניגש ללמד אותי איך לאכול עם סכין ומזלג. זה הביך אותי אך הייתי אסיר תודה. ההסבר שלו היה נעים ומובן ושמחתי. אולי יהיה לי חבר אחד לפחות בקבוצה.

"יש כאן כמה ילדים רעים, שכבר הצלחת להכיר. אל תתייאש. תהיה חזק ואל תוותר להם." דבריו לא הוסיפו לי תקווה רבה אבל שמחתי לפגוש עיניים ידידותיות.

האוטובוס הצהוב של המועצה האזורית מנשה אסף את ילדי הקיבוצים ונסע לאט מיישוב לישוב עד שהגיע ללהבות חביבה, שהייתה התחנה הסופית.

לא זכרתי היכן הקבוצה שלי אז הלכתי בעקבות הילדים עד שמצאתי את מיטתי ב"בית אורן", שבו גרו ילדים מגילאים שונים. חגי גולן, היחידי שהיה בגילי המשיך להתעלם ממני בהפגנות מכאיבה.

חיבקתי את התיק שחיכה לי בחדר. המטפלת עברה בין החדרים והודיעה שמנוחת הצהריים תימשך עד ארבע. כשהגיעה אלי היא הזמינה אותי למטבח.

"נו, איך היה בגן שמואל?" שאלה ובבת אחת נראתה הרבה יותר נעימה ושמחה.

השפלתי מבט ושתקתי.

"אני יודעת שהיה לך קשה. הגן שמואלים האלה קשים. הכי שמוצניקים שיש. סנובים שחושבים שהם מלכי העולם. אל תדאג, אצלנו יהיה לך הרבה יותר טוב. עוד תראה."

הנהנתי בהסכמה.

היא הסבירה לי שאחרי מנוחת הצהריים, כולם הולכים לחדר של ההורים. "יש לך משפחה מאמצת מאוד נחמדה. מישו מהם יבוא לאסוף אותך ותכיר אותם."

לא הבנתי למה ההורים גרים ב"חדר" ואילו הילדים גרים בבית גדול, עם המון חדרים. למה הם לא גרים יחד עם ההורים? ניסיתי לנוח על מיטתי החדשה וחיכיתי בקוצר רוח לפגוש את "משפחתי" החדשה.

כשאווה ומילן ניר הגיעו הם חיכו בכל פה בחביבות רבה. "בוא, דורון, נלך אלינו, לחדר ושם תפגוש את הילדים שלנו."

שמחתי על שסוף סוף מתייחסים אלי יפה ואוחזים בידי.

החדר שלהם היה גדול מהדירה שלנו בקרית שמונה ויותר יפה ומואר ממנה. שתינו תה עם נענע מהגינה בלוויית עוגיות טעימות שאווה אפתה. סיפרתי למאמצים שלי על קורותי מאז הגעתי לעליית הנוער ולשיחה הצטרפו שניים משלושת ה"אחים" החדשים שלי, ירון ונאווה, שלחצו קלות את ידי ונראו אדישים למדי בהשוואה להוריהם. רונית, האחות הבכורה, נכנסה. היה לה שיער מתולתל ושמח, דומה לשערה של אימי. לעומת אחיה היא שפעה אנרגיה וחיוכים והתאהבתי בה בו במקום.

בשבע בערב צעדנו יחד אל חדר האוכל, שם ראיתי את שאר תושבי המקום. רוב חברי הקיבוץ דיברו במבטא מתגלגל ומתנגן בנעימות. אחר כך הבנתי שהם עלו מארגנטינה. כולם נראו לי שמחים למדי וכמה אף לחצו את ידי והניפו אותי באוויר כילד קטן. טוב, הייתי די קטן, רק בן עשר וחצי.

אהבתי את היחס החם והאוהב לעומת הקור שפגשתי בגן שמואל. להבות חביבה דמתה יותר לגן העדן שציירתי בדמיוני לפי סיפוריהן של אחיותי. חשתי שם בנוח למרות התעלמותו של חגי, בן כיתתי היחיד. ילדים אחרים, צעירים ממני, שיחקו איתי בחצר חדר האוכל של הקיבוץ הקטן והעני, שגן שמואל העשיר פרש עליו את חסותו, קיבוץ שקיבל אותי בסבר פנים יפות.

הנסיעות לגן שמואל בבקרים היו מעבר מבית חם לקפוא. היחס המשפיל לא פסק. כשדיברתי בשיעורים לעגו לי עד שהעדפתי לשתוק. מכל עבר שמעתי שאני טיפש, שחור, מכוער, חולגן ונחות ומבטי שנאה נשלחו לעברי בלי שהמורות הבחינו בהם.

כעס ותסכול מילאו אותי עד שהפכו לכדור אש מתלקח. מצאתי את עצמי מתפרץ אל מחוץ לכיתה בבכי חנוק, טורק את הדלת בעוצמה ורץ אל פינה שקטה, רחוקה ממבטים נוקבים. כל זה, כמובן, רק אושש את דעתם עלי כשחור אלים ופרימיטיבי שחוטף קריזות. בבית אמרו תמיד שאנחנו, הפרסים שונים מכל המזרחיים ועם זאת, אחיותי החטיפו לנו, הקטנים, סטירה או ניעור משמעותי כשרק העזנו למלמל משהו בפרסית שפת הורינו. "אתה צבר ישראלי", דבר עברית. אל תהיה כמו השכנים שבקושי יודעים את השפה. אתה לא פרסי, אתה ישראלי ובארץ הזאת מדברים עברית. "בלית ברירה השלמתי עם המסר הציוני אך זה לא הפריע לי להבין את שפת אימי ואת הקללות הצבעוניות שאבי

פיזר כממטרה. לא הבנתי מדוע אסרו רק עלינו, הקטנים, לדבר בפרסית בעוד שחמשת האחיות והאחים הראשונים במשפחתי בת עשרה הילדים דיברו ביניהם ועם הורי בפרסית רהוטה.

רוב הזמן לא הבנתי את החומר. אופן הלימוד היה זר ומוזר לי. בית ספר ללא מבחנים וללא שיעורי בית, תחומים שבהם הצטיינתי בקרית שמונה. הם ידעו אנגלית בעוד שבקרית שמונה, בתוך כל הצעקות וניסיונותיה של המורה להשליט סדר, היא הצליחה רק בקושי רב ללמד אותנו את הא"י, ב"י, ס"י. קבוצת מעיין, לעומת זאת, כבר העלתה בסוף כיתה ה' מחזה שכולו באנגלית.

התעמתי עם ילדים שהסבירו לי בקול שקט וארסי עד כמה התרבות האירופית, שאליה הם משתייכים נאורה וגבוהה יותר מהתרבות הערבית, שאליה אני שייך. "אבל אני לא ערבי, אני יהודי! צעקתי בתגובה והילד שאיתו התווכחתי הסביר לי על רקע הנהוניהם של חבריו, "תראה, תראה את צבע העור שלך. מה אתה רואה? שחור, נכון, כמו של הערבים? וגם השיער והעיניים. אז איך אתה לא רואה את הדמיון ביניכם, המזרחים הנחותים, לערבים העלובים? הרי באתם לארץ רק כדי לבקש עוד ועוד כספים מלשכת הסעד. נצלנים! באתם לארץ כדי לעשוק אותנו."

משהו בדבריהם החל להישמע לי הגיוני וזה הכעיס אותי אף יותר. תמיד אמרו לי שאני חכם, יפה ומוכשר ולפתע הכל התבלגן בראשי. שרה בִּיבְג'אן מאור עקיבא, אחותה של אימי, נהגה לומר לה, "תדעי לך, תִּאָגִי, יש כאלה מעדות המזרח שחותכים אותנו בסכין. בפעם אחת! אבל האשכנזים... הם חותכים אותנו עם נייר. לאט לאט, עמוק לתוך הבשר וזה כואב יותר."

אורנה, המטפלת מלהבות חביבה, אמרה שאין לי מה ללבוש ושאני צריך לבקש מהורי שיביאו לי בגדים נוספים. היא לקחה אותי למשרד של הקיבוץ ומשם התקשרתי אל בונינה, השכנה מלמעלה. אימי דיברה בקול רפה ועייף.

"מה שְלוּמָךְ דורון, איך בְּקִיבוֹץ, טוב לך שמה?"

אמרתי לה שהכול בסדר ושאני חייב לקבל בגדים נוספים כי רוב אלה שיש לי קטנים מדי או קרועים. "קִיבוֹץ לא נותן לך בְּגָדִים?" שאלה.

כעסתי על שאימי מנסה לנצל ו"לעשוק" את הקיבוץ.

"אני לא יכול לבקש מהם בגדים. הם אומרים שההורים צריכים להביא לי..." "טוב, טוב, אני יבוא," אמרה וכבר נבהלתי מעצם המחשבה שהיא תגיע בלבושה הפשוט ותחשוף ברבים את שני הזהב המעטות את פיה ואת העברית העילגת שלה.

"שתי נשים מחפשות אותך," הודיעו לי כמה ילדים ימים ספורים לאחר השיחה. ידעתי שאימי ודודה בִּיבְג'אן הגיעו. רצתי לבית הילדים כדי לעצור אותן לפני שיביישו אותי אבל איחרתי את המועד. שתיהן כבר צרו על המטפלת שלי ושפכו עליה בלהט, בו זמנית, את כל הבעיות בבית. האבא האלים, חוסר היכולת לקנות בגדים ועוד ועוד. המטפלת נסוגה לאחור והן אחריה, ממטירות עליה בליל של צרות במבטא פרסי בכיני.

התחננתי שוב ושוב שיפסיקו אבל הן המשיכו בשלהן. צרחתי ובכיתי בקול גדול. לא יכולתי לשאת את הבושה שהן גורמות לי. אימי הביטה בי בלי להבין והמשיכה להתחנן ולבקש. הרמתי חול עם אבנים קטנות והשלכתי לעברן.

"די! תפסיקו, תפסיקו!" צעקה המטפלת. "די, אתן לא רואות מה אתן עושות לו? תפסיקו בבקשה!"

אימי ודודתי השתתקו והביטו בי כלא מאמינות.

"תלכו מפה! תלכו, אני לא רוצה לראות אתכן פה!" צרחתי והותרתי אותן המומות כשברחתי מהמקום.

המטפלת הבינה שבגדים חדשים לא יגיעו אלי מקרית שמונה והתחלתי, איכשהו, לקבל בגדים ממחסן הקומונה.

בבית בקרייה הקטנים קיבלו בגדים ונעליים בירושה מהגדולים. בבית הספר ההומה והרועש נהגו לספור את הקרעים והתפרים. תפרים רבים העידו על מעמד כלכלי נמוך וגררו עלבונות. התביישתי

בבגדים עטורי התפרים שלבשתי. רק אחת לשנה זכינו, ארבעת הקטנים, לבגד ולנעליים חדשות, ורק בתנאי שנישבע שאבי לא יידע דבר על הבזבז הנורא. בחנות "נעלי צבי" במרכז המסחרי בקריה מדדנו בציפיה שמחה להתגאות בהן בבית הספר.

המיקוח עם מוכר הנעליים היה ארוך ומדאיג. אימי הורידה את המחיר עוד ועוד והוא נשבע באלוהים שהוא לא מרוויח כלום ואפילו מפסיד. לבסוף נקבה אימי בסכום שהיא מוכנה לשלם ויצאה בנחישות מהחנות, כשהיא מושכת אותנו אחריה.

"למה, אמא, למה? הוא כבר עשה הנחה." רטננו.

"שקט!" סיננה בלחש. "בואו איתי... אל תסתכלו אחורה. הוא יקרא לנו. עוד תראו. "חכו עוד מעט והוא יקרא לנו."

וברגע שאמונתי באה אל קיצה. קרה הנס. "טוב, בסדר, בסדר... בואי גברת תאג'. בואי, אני ייתן לך... רק בשבילך, בחיי. אני לא מרוויח כלום."

אימי חייכה בסיפוק כשיצאנו שמחים וצוהלים. "אמרתי לכם. שהוא יקרא לנו, נכון?" אך אחרי הליכה קצרה היא שלפה את הנעליים מהשקיות ולכלכה אותן בעפר.

"למה, אמא, למה? נעליים חדשות... מה את עושה?"

"שהוא לא יראה. אסור שהוא ידע..." חזרה והשביעה אותנו.

אבל אבי ידע... תמיד הוא ידע. וכשהכעס השתולל נמלטנו לכל עבר וקפצנו החוצה מחלונות השני חדרים וחצי של הדירה הצפופה. אימי חטפה מכות על כל חשד לבזבז והגניבה פנימה דרך המרפסת מוצרי מזון שהיו עלולים להתפרש כיקרים.

*

דודתי, שרה בִּיבְג'אן, הייתה הראשונה ממשפחתה שעלתה לארץ. היא שלחה לאימי מכתבים שבהם הפצירה בה להצטרף למסע הציוני. אבי סירב בכל תוקף לעלות לארץ המלחמות. "אין שם מה לאכול. כולנו נמות במלחמה." הסביר לאימי שכבר ילדה שלוש בנות והייתה בחודשי הריון מתקדמים לקראת לידת הבן הרביעי. אבל עקשנותה הכריעה לבסוף והוא מצא את עצמו מצטרף אליה. אילו ידעה לאן תגיע ומה יעלה בגורלה יכול להיות שהייתה נשארת בפרס כמו אחיה ואחיותיה, שלמדו והתעשרו.

ערבי שבת בביתנו היו מלאי שמחה. לרוב היה אבי עצוב וזועף ולא חדל לחלוק קללות עסיסיות ואיחולי מוות בייסורים לכל אלה שפגעו בו. "אֲנִי פּוֹעֵל שְׁחֹר" חזר ורטן והאשים את אימי על שהביאה אותו ואת ארבעת ילדיהם לישראל. "און גַּאד גֶ'נֶס, אינְשָׁאֵלְלָה זִיֶּרָה מְשִׁין בְּרָה." איחל שמכונית גדולה תדרוס את אחיה הכלבים העשירים של אימי ואת כל שאר אויביו בפרס, שעל קברותיהם נשבע לחרבן.

באחד הבקרים, הגיע לכיתה אברמ'לה פרנק, חבר קיבוץ ואיש תרבות, שהחליף את אחת המורות. "היום נושא השיעור יהיה הבלדה," אמר בקול עמוק ועשיר. הוא הכיר לנו את מאפייני הבלדה, סוג של שיר סיפורי שסופו טראגי. אהבתי את השיעור וגם את המורה. "עכשיו כל אחד מכם יכתוב בלדה ויגיש לי אחרי ההפסקה. בשיעור הבא נקרא את הבלדות שלכם," הודיע. אני שמחתי על ההזדמנות כי אהבתי מאוד לכתוב סיפורים ושירים.

התמקדתי במשימה וכתבתי בנשימה אחת בלדה שופעת רגש. הייתי בטוח שאזכה לשבחים מפליגים אחרי שיקרא את יצירתי.

"רחוק בקצה היער הלכה אשה קטנה,

אשה ושני בניה פוסעים בדד, דומם,

אימי, אימי, זעק אחד, בטני כואבת ריקה,

שני בכה אף הוא קולו נפל, נחנק.

אל תיפלו בני, נשאה האם תפילה,

עוד מעט נגיע. שם נמצא תשובה.

הבית כה רחוק, חושך ירד במהרה,

גשם שוטף ניתך, קור עטף אותם.

רחוק בקצה היער שכבה אשה קטנה

אשה ושני בניה לא יראו אור לעולם."

הגשתי לאברמ'לה את הבלדה בגאווה. הוא קרא בסקרנות והנהן בחיוך. "יופי דורון, יופי של בלדה," אמר וטפח על כתפי. שמחתי. סוף כל סוף יכירו כולם בכישרוני ויקבלו אותי אליהם.

אברמ'לה קרא לתלמידים לחזור לכיתה תוך כדי שהמשיך לעלעל בעבודות שקיבל. כולם ציפו לשמוע את דעתו המקצועית. כעבור המתנה ארוכה פתח אברמ'לה ואמר, "קראתי את הבלדות היפות שלכם ואתחיל עם הטובה ביותר. בהחלט בלדה מעניינת ומרגשת, שעונה על כל הקריטריונים ומי שכתב אותה הוא דורון."

שקט השתרר בכיתה ובתוכו נשמעו התלחשיות. אברמ'לה הקריא את הבלדה שלי בקול עמוק ורדיופוני, כיהא למי שמכב דרך קבע בטקסים של הקיבוץ. לבי הלם בחוזקה בתערובת של שמחה ופחד מפני התגובות שאקבל בהפסקה. "תודה דורון, בלדה מאוד מוצלחת," סיכם אברמ'לה.

לצערי, זו הייתה הפעם היחידה שהוא הגיע לכיתה מעיין.

בהפסקה הואשמתני בהונאה. מבטים כועסים נשלחו לעברי. "תגיד, מאיפה העתקת את השיר? רמאי, לא ייתכן שאתה כתבת את הבלדה... גם שחור וגם שקרן... למה בכלל הגעת לכאן, ילד חוץ לא נחוץ...." אוהד ניצן ורון התקרבו אלי בצורה מאיימת.

"אני כתבתי!" צעקתי. "נשבע באלוהים שלא העתקתי. איך יכולתי להעתיק? אפילו לא ידעתי שיהיה שיעור על הנושא הזה."

נעם הגיע, חסם את דרכם והגן עלי בגופו. "תעזבו אותו! שאף אחד לא יגע בו, שמעתם?!" הערצתי את עוצמתו של הילד הקטן מהם בהרבה בגופו ולא הבנתי מה מניע אותו להגן עלי. אזרתי אומץ וקראתי בקול גדול: "אני כתבתי! שמעתם? אני כתבתי! אתם השקרנים ואני לא אלך מפה. אני שייך ללהבות חביבה ולא לכם. אישאר כאן ולא אכפת לי מה תגידו. מצדי שתיחנקו."

הם הניחו לי אבל המשיכו לקלל ולגדף בדרכם לחצר המשחקים.

נשבעתי להישאר בקבוצה למרות הכול. חשבתי שכך אנקום ואעניש אותם. לא ידעתי שבמחאתי זו פגעתי למעשה בעצמי. נמלאתי שנאה כלפי הילדים המתעללים, הוריהם ואנשי החינוך שהעלימו עין. הקיבוץ היפה והמטופח נראה בעיני אפרורי, אפל וקפוא. בקוצר רוח ציפיתי שיום הלימודים ייגמר כדי שאוכל לחזור ללהבות חביבה, שם חשתי מקובל ורצוי, עם הורים מאמצים שמתייחסים אלי כאל בן משפחה.